

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

ВСЕУКРАЇНСЬКОГО СОЦІОЛОГІЧНОГО ОПИТУВАННЯ:

**«ПОТРЕБИ ГРОМАДСЬКИХ
ОРГАНІЗАЦІЙ, ЩО ОПІКУЮТЬСЯ
ПРОБЛЕМАМИ ІНВАЛІДНОСТІ ТА
СОЦІАЛЬНОЇ ІНКЛЮЗІЇ»**

ПОТРЕБИ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, ЩО ОПІКУЮТЬСЯ ПРОБЛЕМАМИ ІНВАЛІДНОСТІ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ІНКЛЮЗІЇ

Аналітичний звіт за результатами Всеукраїнського опитування проєкту
«Академія ефективних рішень» у серпні 2021 року

АВТОРИ:

ГАННА ДАВИДЕНКО, доктор педагогічних наук, професор,
Голова ради ГО «Соціальна перспектива».

ЯН ПЕТІНОВ, психолог, незалежний аналітик.

СВІТЛАНА ІЛІНІЧ, кандидат філологічних наук, заступник
голови ради ГО «Соціальна перспектива»

*Громадська організація «Соціальна перспектива» в рамках виконання проєкту
«Академія ефективних рішень»*

2021

Зміст

Резюме.....	3
Методологія.....	4
Результати опитування (аналіз та інтерпретація).....	8
Висновки.....	23

Резюме

Під час проведення опитування було виявлено, що 63 % респондентів співвідносять себе із громадськими організаціями осіб з інвалідністю, 37 % - з організаціями, що опікуються особами з інвалідністю. 67 % таких активних зацікавлених осіб належать до керівного складу організації, причому 55 % є власне керівниками ГО, нерідко такі ГО у своєму штатному розписі мають тільки одну посаду керівника і він одночасно відповідає за всі напрямки.

Мета участі у програмах з інституційного розвитку та тренінгах для 71 % респондентів насамперед полягає у залученні партнерів та нових знайомств, натомість тільки третина – 29 % – прагнуть власне навчання та нових знань. Відтак відчувається брак мережування та постає потреба в заохоченні та координації об'єднань таких організацій, створенні майданчиків для спілкування, пошуку партнерів у своєму чи сусідньому регіоні, поширення кращих практик та вивчення досвіду колег.

Брак знань відчувають ті, громадські організації, які утворилися відносно нещодавно, і ті, які мають понад 15 років стажу. Зокрема, 31 % опитаних нами організацій, що виявили потребу в навчанні, провадять свою діяльність менше трьох років, 19 % організацій існують від трьох до семи років, 16 % – від восьми до п'ятнадцяти років, 34 % організацій існують та опікуються потребами людей з інвалідністю понад п'ятнадцять років. Такий розподіл цілком відповідає ситуативному аналізу. Переважна більшість організацій осіб з інвалідністю, з тривалим досвідом роботи, відчувають потребу в оновленні методів роботи та способів залучення фінансування. Вони гостро потребують нових знань і форм роботи, але водночас є саме тією аудиторією, яка потребує також удосконалення цифрових навичок та вміння працювати з інформацією. Переважно це люди середнього і старшого віку, а тому для цієї цільової аудиторії дуже важливим є супровід та додаткове навчання базовим засадам роботи з ІТ-технологіями, вебресурсами та цифровою інформацією.

Лише 70 % таких організацій уже мають досвід залучення коштів, тоді як 30 % організацій, які опікуються потребами людей з інвалідністю, такої практики не мають. Отже, 30 % організацій залишаються поза можливістю отримання грантової підтримки та ризикують відчувати негативні наслідки для своєї діяльності. Власне, 1/3 таких організацій виключена з процесу грантової підтримки.

За даними Фонду соціального захисту інвалідів України, станом на 01.07.2021 р., тих, хто взаємодіє з Фондом – зареєстровано 346 ГО осіб з інвалідністю, їхніми членами є 1206169 осіб, 976296 з них, тобто 81 %, є людьми з інвалідністю. Відтак за офіційною статистикою у 2,7 млн людей з інвалідністю¹, тільки 36 % цільової аудиторії залучено до роботи таких ГО. Загалом до прямого опитування через інтернет-опитувальники та телефонні дзвінки залучено представників вісімдесят одного такого об'єднання. Враховуючи роботу фокус-груп та глибинні інтерв'ю, загалом залучено 105 таких організацій.

Як підсумок, згідно статистичних вимог, величина вибірки від кількості організацій, які опікуються потребами осіб з інвалідністю з імовірністю 0,95 (95 %) та межею похибки до 0,5 (5 %) повинна бути не менше 384 особи. Статистична похибка вибірки даного соціологічного опитування (при величині вибірки у 507 осіб) складає **4,35 %** з імовірністю не менше **95 %**. Однак на рівні статистичного аналізу вибірки по організаціям статистична похибка вибірки даного соціологічного опитування склала 7,99 %. Отже, під час використання отриманих даних, необхідно звертати увагу не на кількість залучених організацій, а на кількість осіб, які виявили ініціативу та повідомили про ті потреби, які є в їхніх організаціях.

Вибірка

Цільовою аудиторією опитування стали саме ті учасники, які виявили цікавість та потребу до навчання у рамках програми, а відтак позиціонують себе як активні та цілеспрямовані члени своїх громадських об'єднань. До переліку організацій, представники яких взяли участь у соціологічному опитуванні ввійшли 170 громадських організацій, засновниками або активними учасниками яких є люди з інвалідністю чи люди з досвідом інвалідності.

У дослідженні були поєднані кілька методів збору даних, щоб якомога ширше охопити нашу цільову аудиторію:

- 1) 5 фокус-груп із представниками молодих громадських організацій з різних регіонів України;

¹ <https://www.msp.gov.ua/timeline/invalidnist.html>

- 2) 4 глибинних інтерв'ю;
- 3) інтернет-опитування через спеціально створені опитувальники;
- 4) телефонне опитування.

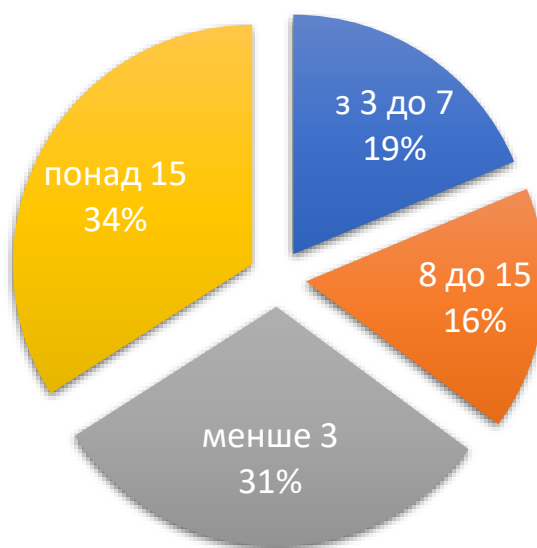
Загалом було опитано 507 респондентів з-поміж громадян України різного віку та статі, з усіх регіонів нашої держави. Усі опитані – члени громадських організацій осіб з інвалідністю або ті, хто має у своєму фокусі саме роботу з особами з інвалідністю.

Методологічні обмеження

У даному дослідженні взяли участь представники 105 організацій, які опікуються потребами людей з інвалідністю та соціальною інклюзією, що дозволило досягнути рівня вірогідності отриманих результатів в контексті загальної кількості таких організацій в 92 %.

Показники відповідей респондентів, в залежності від їхньої статі, місця проживання та віку, не були проаналізовані, оскільки метою опитування було дізнатися потреби організацій для забезпечення ефективної їхньої діяльності та наявні проблеми. Не всі аспекти діяльності організацій, які опікуються потребами осіб з інвалідністю, були охоплені даним опитуванням, оскільки основний фокус був зосереджений на потребах фінансування та життєздатності організацій.

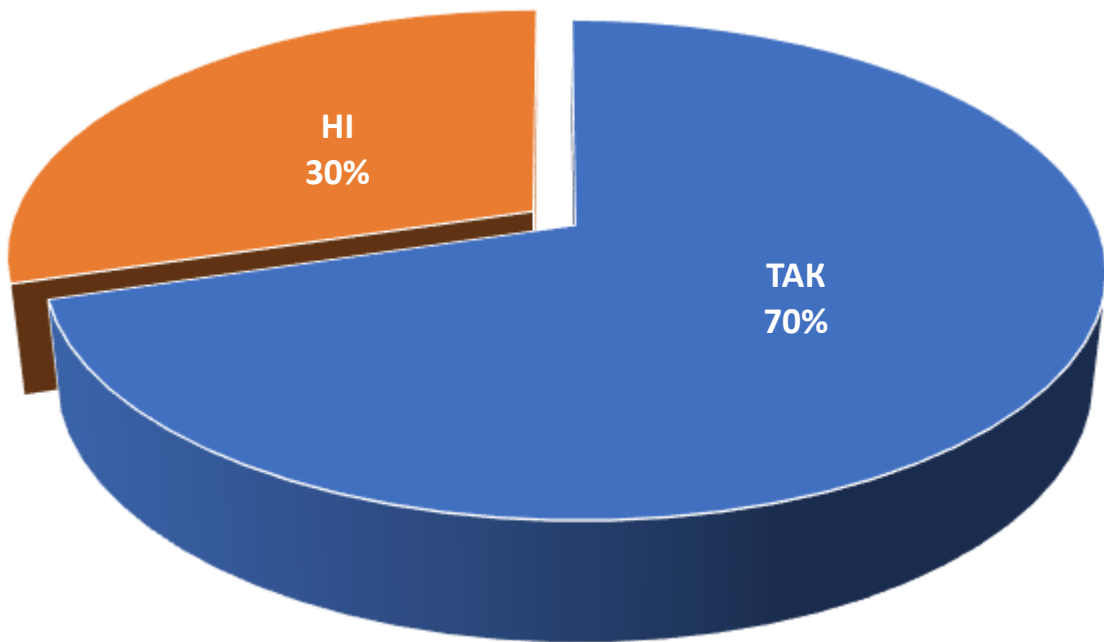
Скільки років вашій організації?

В даному соціологічному опитуванні взяли участь організації, які опікуються потребами осіб з інвалідністю та соціальною інклюзією з періодом від 1-го року існування до понад 15 років діяльності. Розподіл організацій, представники яких взяли участь в опитуванні, має наступний статистичний вигляд: 31 % організацій проводять свою діяльність менше трьох років, 19 % – від трьох до семи років, 16 % – від восьми до п'ятнадцяти років, 34 % – понад п'ятнадцять років.

Отримані дані свідчать про те, що організації з нетривалим (до 3-х років), середньотривалим (3-7 років), довготривалим (від 8-15 років) та значним періодом існування в системі потреб людей з інвалідністю розподілилися нерівномірно, що вказує на негомогенність досвіду та можливого потенціалу впливу на потреби осіб з інвалідністю. Водночас, переважна більшість організацій, з періодом існування понад 3 роки, вказує на те, що у них наявний необхідний базовий та практичний досвід діяльності, які опікуються потребами осіб з інвалідністю та соціальною інклюзією для підтримання своєї активності та забезпечення виконання організаційних функцій. Також, це говорить про високий потенціал внутрішньогалузевої конкуренції та водночас можливості для поширення передового досвіду.

ЧИ МАЄ ВАША ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСВІД ЗАЛУЧЕННЯ ГРАНТОВИХ КОШТІВ?

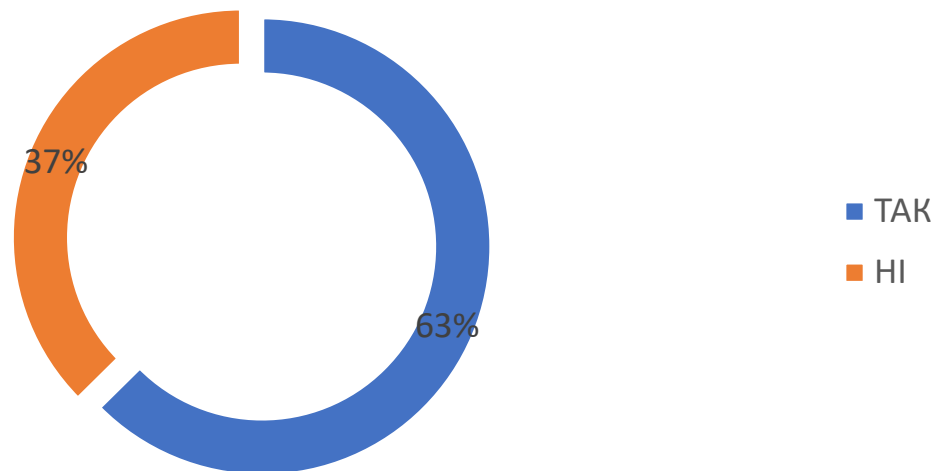

В процесі аналізу отриманих даних було виявлено, що 70 % організацій, представники яких взяли участь в опитуванні, мають досвід залучення грантових коштів для забезпечення своєї діяльності, тоді як 30 % організацій, які опікуються потребами людей з інвалідністю, такого досвіду не мають. Отож 30 % організацій залишаються поза можливістю отримання грантової підтримки та ризикують відчувати негативні наслідки для своєї діяльності, які пов'язані з відсутністю або неналежним фінансуванням для забезпечення своєї цільової діяльності.

Відносне (статистичне) відображення наявного стану речей, яке пов'язане з можливостями громадських організацій формувати досвід залучення грантового фінансування своєї діяльності свідчить про те, що 1/3 таких організацій виключена з процесу грантової підтримки. Даний факт є ризиковим як для діяльності таких організацій, так і для доступності отримання необхідних послуг особами з інвалідністю в різних регіонах України. Враховуючи те, що в Україні зареєстровано 2 млн 700 тис.² (згідно даних Міністерства соціальної політики), які мають інвалідність, суттєва частина таких осіб можуть не мати доступ до певних потреб забезпечення та підтримання якості свого життя.

² <https://www.msp.gov.ua/timeline/invalidnist.html>

Чи належить ваша ГО до громадських об'єднань осіб з інвалідністю?

На запитання опитувальника про те, чи належить громадська організація респондента до громадського об'єднання осіб з інвалідністю, 63 % учасників опитування відповіли, що «ТАК». Дана інформація свідчить про те, що серед організацій, представники яких взяли участь в опитуванні, більша половина є організаціями самоврядування осіб з інвалідністю, які спрямовують свою діяльність на забезпечення потреб як членів організації (які очевидно є особами з інвалідністю), так і на потреби осіб з інвалідністю, які є бенефіціарами діяльності таких організацій. Отримані дані також свідчать про те, що нині особи з інвалідністю в Україні демонструють високий рівень самоорганізації задля забезпечення відповідних потреб для даної вразливої категорії населення.

Водночас, варто звернути увагу на те, що 37 % респондентів опитування відповіли, що їхня організація не належить до числа таких, які є об'єднаннями осіб з інвалідністю. Даний факт свідчить про те, що особи з інвалідністю в Україні мають можливість отримати послуги не лише від громадських об'єднань осіб з інвалідністю, але й від інших організацій, які опікуються їхніми потребами та соціальною інклюзією. Отже, допомога особам з інвалідністю та соціальна інклюзія не залежить лише від соціального чи громадського підприємництва осіб з інвалідністю, але й від подібної діяльності організацій, які небадуже ставляться до потреб соціально вразливих верств населення. Тому, потенціал для соціальної інклюзії та належного забезпечення потреб осіб з інвалідністю в Україні є, і цим потенціалом необхідно опікуватись, зміцнювати і підтримувати.

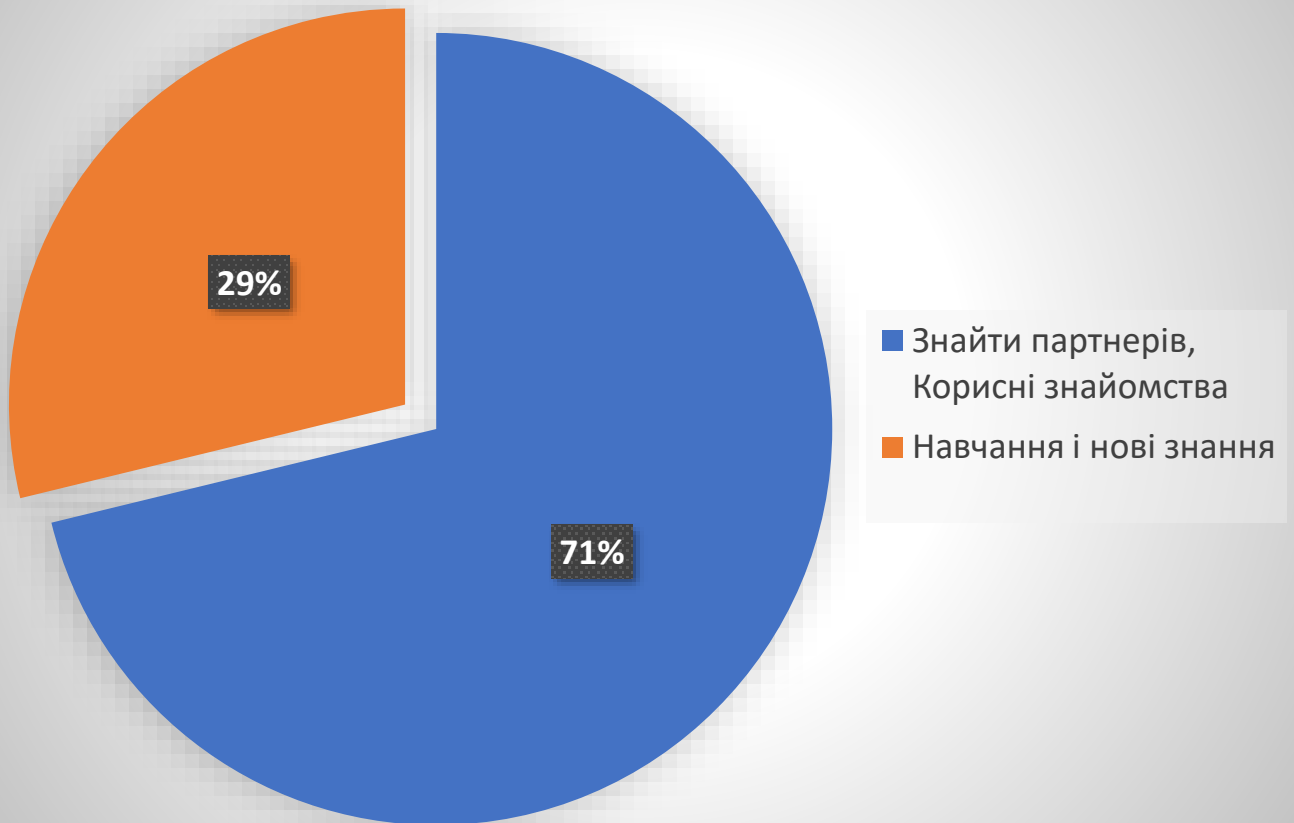
Посада респондента в організації

До даного опитування залучилися переважно представники організацій, які виконують обов'язки керівних позицій (65,6 %). 17,3 % респондентів відповіли, що вони є членами такої організації, 1,9% практичними психологами, 2 % є представниками організації, 1 % - співзасновниками, 4 % респондентів є учителями в організації, 3 % - координаторами, 2,9 % - волонтерами, 1 % - юристами та 1,9 % провідними фахівцями.

Високий відсоток залученості представників керівних позицій організації вказує на активну роль керівника у пошуку можливостей участі організації у питаннях, які є предметом діяльності їхніх установ. Водночас, існує ризик того, що у відповідях немає відображення проблем, які бачать рядові члени організації. Однак, важливим є той факт, що отримані дані мають адміністративне джерело організацій, де приймаються рішення щодо залучення ресурсів для діяльності та підвищення ефективності використання можливостей та потужностей організації.

Мета участі у тренінгах

Для 71 % респондентів метою участі у програмах з інституційного розвитку та тренінгах полягає у залученні партнерів та нових знайомствах, натомість тільки третина – 29 % – прагнуть власне навчання та нових знань. Такий стан справ вказує на можливу відсутність мережування та постає потреба в заохоченні та координації об'єднань таких організацій, створенні майданчиків для спілкування, пошуку партнерів у своєму чи сусідньому регіоні, поширення кращих практик та вивчення досвіду колег.

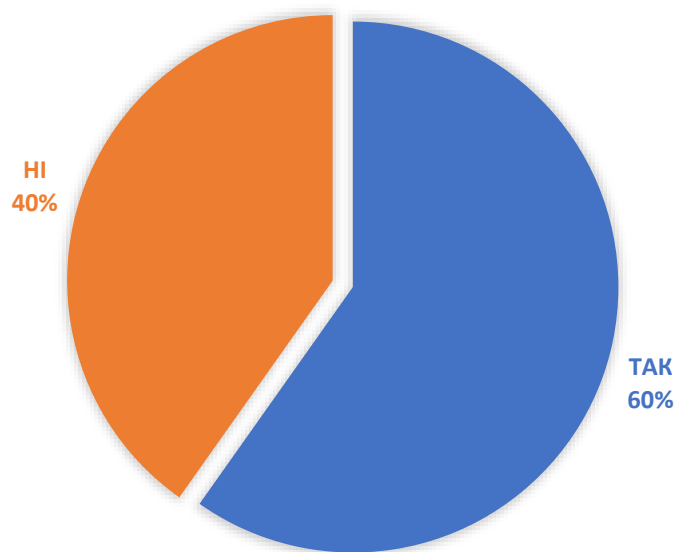
Згідно отриманих результатів опитування, більшість організацій прагнуть до співпраці та взаємодії, що свідчить про високий рівень запиту на партнерські стосунки. Такий стан справ також свідчить про те, що нині між організаціями не сформовано стійкої або належної співпраці. Таку співпрацю можливо налагодити між організаціями шляхом створення асоціації та/або проведенні щорічних зустрічей (у вигляді конференцій, конгресів тощо) для таких організацій. Водночас, третина представників організацій відчують нестачу знань та потребу у навчанні, що свідчить про необхідність створення, проведення та популяризації освітніх програм для представників таких організацій.

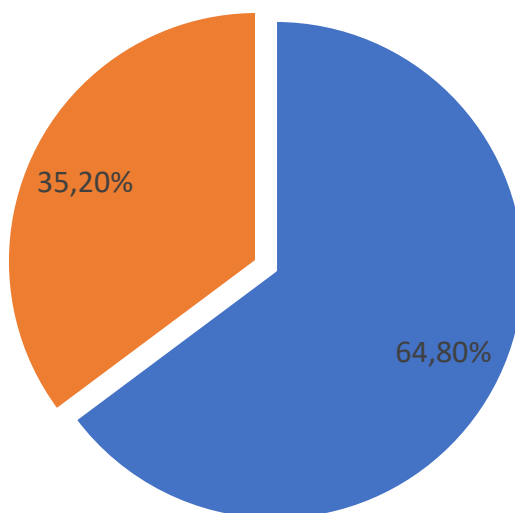
Ресурси розподілилися майже порівно між фінансуванням з бюджету та коштами, залученими від українських та міжнародних донорів – 31 % і 38,2 % відповідно. Значно менше фінансування залучають через інші інструменти: 13,4 % - добровільні пожертви; 5,2 % - кошти бізнесу; 4,1 % діють власним коштом, 2,1 % залучають краудфандинг, 1 % - банківські позики, 5,2 % вказали, що позбавлені фінансування.

Досить помітним є малий відсоток залучення коштів через такі доступні шляхи, як меценати та краудфандинг. Під час роботи фокус-груп основними причинами цієї ситуації було названо саме брак знань і гарних практик. Люди не знають, як можна використовувати ці інструменти, а також не вміють презентувати себе і діяльність відповідної ГО, спілкуватися із можливими інвесторами та меценатами, відчують культурні та традиційні бар'єри.

ЧИ Є У ВАШІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛЮДИНА, ЯКА ВІДПОВІДАЄ ЗА
ПОПУЛЯРИЗАЦІЮ ДІЯЛЬНОСТІ ГО?

ЧИ Є У ВАШІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛЮДИНА, ЯКА ВІДПОВІДАЄ ЗА
НАПИСАННЯ ГРАНТОВИХ ПРОЄКТІВ?

■ ТАК ■ НІ

ЧИ Є У ВАШІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛЮДИНА, ЯКА ВІДПОВІДАЄ ЗА
ЗБІР КОШТІВ?

Результати опитування щодо розподілу обов'язків в таких організаціях відображають наступну ситуацію: 60 % респондентів сказали, що в їхній організації є людина, яка відповідає за популяризацію своєї діяльності та встановлення зв'язків з громадськістю; 64 % підтвердили наявність людини, яка пише грантові заявки; однак тільки 33 % мають особу, яка збирає кошти і відповідає за цю ділянку роботи. Кореляційний аналіз Пірсона між наявністю досвіду в організації залучення грантових коштів та людиною, яка відповідає за їх збір вказав на середню позитивну залежність між цими даними ($r=0,444$). Тому, отриманий результат говорить про те, що людина, яка займається написанням грантів та наявність людини, яка відповідає за збір фінансових ресурсів мають суттєву залежність між собою.

Під час інтерв'ю та роботи фокус-груп з'ясувалося, що в 80 % випадків людина, яка провадить PR, пише грантові заявки та залучає кошти, є одним із засновників організації, які формально можуть займати різні посади. Як наслідок, така організація постійно відчуває кадровий голод. Тому, у загальному вигляді отриманих даних опитування вбачається нерівномірне розподілення та заповнення обов'язків в організації. Такі дані свідчать про перезавантаженість адміністративного персоналу організацій у своїй рольовій функціональності. На додаток, аналіз таких даних вказує на ризики емоційного та професійного вигорання в таких організаціях та низький рівень їх організаційної зрілості.

З якими з перелічених труднощів ви зустрічаєтесь у реалізації діяльності вашої ГО?

Респонденти вказали на те, що нестача знань та відсутність прозорої регулятивної політики з боку державних органів є основними труднощами у реалізації діяльності їхніх організацій. Так 38 % учасників опитування вказали, що відчують труднощі у зв'язку з бюрократичним супроводом з боку органів державного нагляду. 29 % вказали на низьку доступність інформації про міжнародні та вітчизняні грантові програми та конкурси. 17 % вказали на низьку активність інших членів ГО та власне цільової аудиторії. 8,2 % поскаржилися на конкуренцію з іншими громадськими організаціями, 8 % – на кадровий голод.

Під час інтерв'ю та фокусних груп серед труднощів, у зв'язку з бюрократичним супроводом з боку органів державного нагляду, називали відсутність чітких інструкцій та єдиної методології взаємодії, різні вимоги до одних і тих же форм документів, ускладненість та перевантаженість надлишковою інформацією та вимогами, які з'являються в процесі оформлення цих документів. Скаржилися на непрогнозованість такої взаємодії, неможливість продумати та спланувати якісно процеси та активності у разі, якщо проєкт виконується за кошти державного або місцевого бюджетів.

Низька доступність інформації про міжнародні та вітчизняні грантові програми та конкурси, на думку учасників інтерв'ю та фокус-груп, пов'язана з такими причинами:

- 1) низький рівень цифрових навичок та знань про роботу з ІТ-технологіями;
- 2) недоступність багатьох ресурсів для людей з порушеннями зору та слуху;
- 3) відсутність, доступних та відповідних потребам людей з інвалідністю, каналів зв'язку на тематичних сайтах та інформаційних порталах;
- 4) низька загальна обізнаність про можливі інструменти залучення коштів та інституційний розвиток.

Щонайменше третина респондентів має роботу в ГО як основне робоче місце, а 56 % діяльності громадських об'єднань проходять завдяки залученню винятково волонтерської «безкоштовної» допомоги, і тільки третина організацій постійно залучають найманих працівників. Але попри це, 70 % організацій вказали, що не мають проблеми плинності кадрів та не відчують нестачі персоналу. Відтак постає гостра потреба у висвітленні питань залучення волонтерської допомоги, мотивації персоналу, командотворення та власне тимблдингу, розвитку лідерських якостей, делегування та розподілу обов'язків, тайм-менеджменту та власне проектного менеджменту. Ці знання допоможуть громадським організаціям осіб з інвалідністю зміцнити свої позиції й якісно використовувати отриману допомогу.

**ЧИ Є У ВАС МОЖЛИВІСТЬ ОТРИМУВАТИ
НАВЧАННЯ АБО ІНФОРМАЦІЮ ЩОДО
ПОКРАЩЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВАШОЇ ГО ТА ЇЇ
РОЗШИРЕННЯ?**

Респонденти даного опитування вказали на високий рівень залученості у навчання та можливості отримати інформацію щодо покращення діяльності організації та її розширення, що відображається у 82,5 % відповідей. 7,5 % респондентів повідомили, що навчатися та отримувати інформацію про покращення діяльності організації та її розширення заважають нестача часу, фінансів та низька доступність інформації про різні можливості. Такий розподіл може надати хибне враження про те, що доступність інформації та можливість навчатися є високою ціною для переважної кількості представників організацій. Однак, у порівнянні з іншими результатами опитування та аналізу якісних показників, які були отримані під час роботи з фокус-групами вказують на необхідність диверсифікації можливостей для навчання та отримання інформації. Серед можливих заходів які сприятимуть такій диверсифікації є:

- друковані матеріали (бюлетені, інструкції, поради, контакти, веб-посилання);
- онлайн відеозаписи (YouTube канали, відео на тематичних веб-ресурсах, записи тренінгів тощо);
- кол-центри (сервіси підтримки).

На практиці, наявність відео або вербалізованої презентації може бути ефективним рішенням для осіб, які через брак часу не можуть бути на інформаційно-навчальному заході в час його проведення. Також, необхідна додаткова популяризація таких можливостей.

Аналіз результатів опитування щодо працевлаштування представників громадських організацій вказує на те, що для 44,9 % персоналу робота в таких організаціях є основним місцем роботи, тоді як більша частина представників таких організацій залучаються до роботи в них періодично та частково. Даний факт та результати опитування щодо фінансування діяльності громадських організацій вказують на те, що можливості фінансового забезпечення працівників досить обмежені, що робить зайнятість у громадських організацій надто непривабливою та ресурсозатратною для того, аби бути основним місцем працевлаштування.

Такі результати можуть свідчити про те, що ролі в громадських організаціях розподілені нерівномірно, що зі свого боку призводить до виснаження працівників організацій, дефіцит ініціативи та відтік кадрів. Такий стан речей частково проявляється у відповідях учасників щодо вигорання та незадоволеності можливостями фінансового забезпечення. На додаток, під час роботи з представниками фокус груп, було виявлено, що деякі працівники таких організацій поєднують основну роботу та роботу в ГО як з метою додаткового заробітку, так і через неможливість отримати задовільний рівень фінансового забезпечення, працюючи лише в громадській організації.

В контексті даного питання, аналіз відтоку кадрів у даному соціологічному дослідженні відображає рівень такого явища у третини громадських організацій. 24,4 % респондентів повідомили, що від 1 до 5 працівників на рік припиняють свою участь у діяльності організації, 3,1 % – 6-10 працівників, 3,1 % – більше 10

працівників на рік. 69,4 % респондентів повідомили про те, що не мають відтоку кадрів у своїх громадських організаціях.

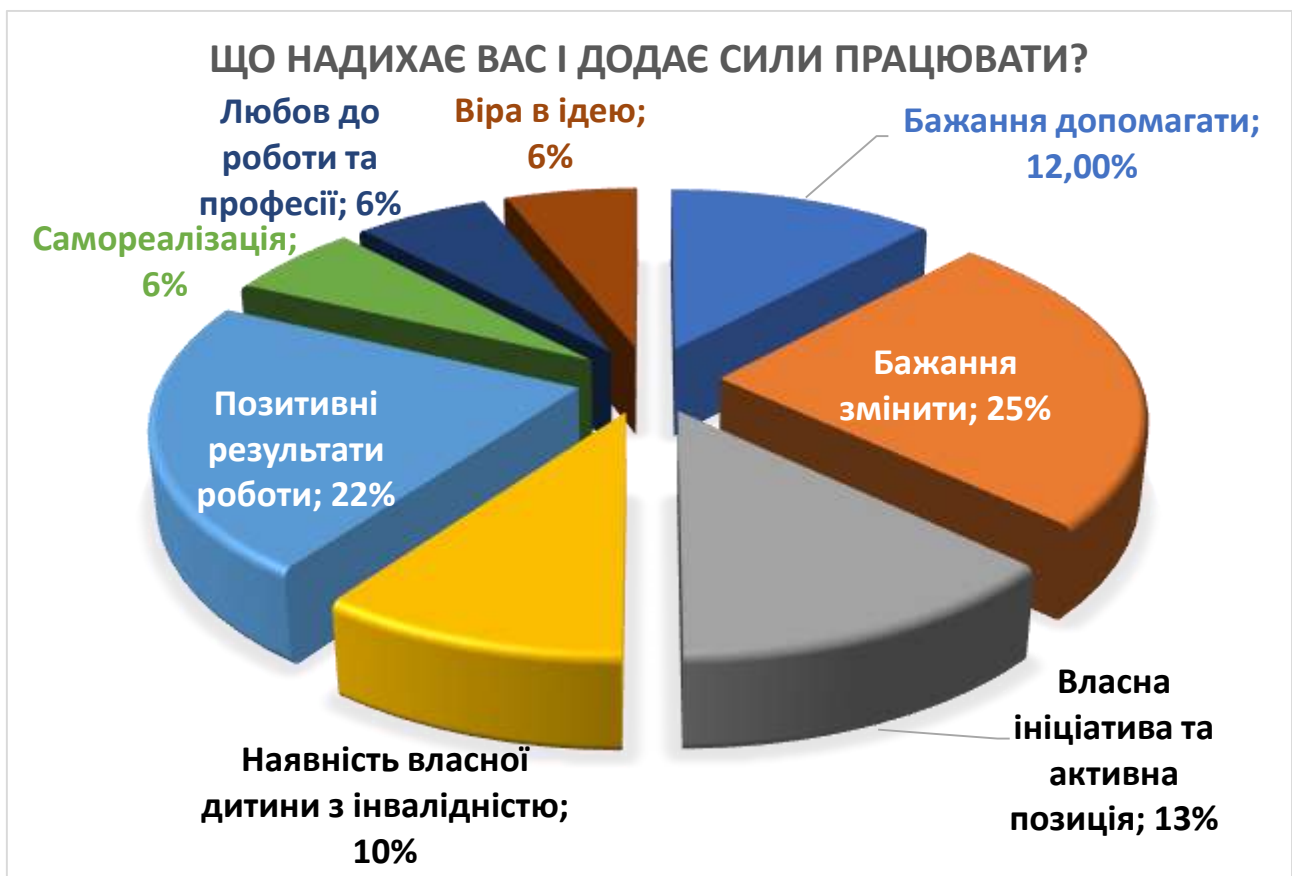

Аналіз причин відтоку кадрів за результатами опитування вказує на те, що учасники діяльності громадських організацій схильні відчувати негативні моменти, які пов'язані з вигоранням (13,5 %), байдужістю людей (10,6 %), недостатнім фінансуванням (6 %), відсутністю або низькою оплатою праці (4,8 %), нестачею часу (4,8 %), конкуренцією та підступністю інших ГО (2,5 %) і низьким рівнем компетенції колег (1,9 %).

	Чи є у вашій організації людина, яка відповідає за популяризацію діяльності ГО?	Чи є у вашій організації людина, яка відповідає за збір коштів?	Чи є у вашій організації людина, яка відповідає за написання грантових проєктів?	Робота у вашій ГО є основним вашим місцем роботи?	Чи є у вашій ГО відтік кадрів?
Чи є у вашій організації людина, яка відповідає за популяризацію діяльності ГО?	1				
Чи є у вашій організації людина, яка відповідає за збір коштів?	0,379	1			
Чи є у вашій організації людина, яка відповідає за написання грантових проєктів?	0,286	0,444	1		
Робота у вашій ГО є основним вашим місцем роботи?	0,099	0,073	0,021	1	
Чи є у вашій ГО відтік кадрів?	-0,067	-0,006	-0,045	0,079	1

Кореляційний аналіз деяких даних вказує на пряму позитивну залежність між обов'язками в організації. Суттєва залежність проявляється лише між людьми, які відповідають за залучення коштів, написання грантів та популяризацію діяльності організації. Така кореляція показників підтверджує (в даному дослідженні) те, що ці обов'язки здебільшого покриваються однією людиною. Даний факт створює ризик для професійного вигорання та виживання організації.

За даними Фонду соціального захисту інвалідів України, станом на 01.07.2021 р., тих, хто взаємодіє з Фондом зареєстровано 346 ГО осіб з інвалідністю, їхніми членами є 1206169 осіб, 976296 з них, тобто 81 %, є людьми з інвалідністю. Відтак за офіційною статистикою у 2,7 млн людей з інвалідністю³, тільки 36 % цільової аудиторії залучено до роботи таких ГО. Загалом до прямого опитування через інтернет-опитувальники та телефонні дзвінки залучено представників вісімдесят одного такого об'єднання. Враховуючи роботу фокус-груп та глибинні інтерв'ю, загалом залучено 105 таких організацій.

Цільовою аудиторією опитування стали саме ті учасники, які виявили цікавість та потребу до навчання у рамках програми, а відтак позиціонують себе як активні та цілеспрямовані члени своїх громадських об'єднань.

В даному соціологічному опитуванні взяли участь організації, які опікуються потребами осіб з інвалідністю та соціальною інклюзією з періодом від 1-го року існування до понад 15 років діяльності. Розподіл організацій, представники яких взяли участь в опитуванні, має наступний статистичний вигляд: 31 % організацій проводять свою діяльність менше трьох років, 19 % – від трьох до семи років, 16 % – від восьми до п'ятнадцяти років, 34 % – понад п'ятнадцять років.

Виявлено, що 70% організацій, представники яких взяли участь в опитуванні, мають досвід залучення грантових коштів для забезпечення своєї діяльності, тоді як 30 % організацій, які опікуються потребами людей з інвалідністю, такого досвіду не мають. Отож 30 % організацій залишаються поза можливістю отримання грантової підтримки та ризикують відчувати негативні наслідки для своєї діяльності, які пов'язані з відсутністю або неналежним фінансуванням для забезпечення своєї цільової діяльності.

На запитання опитувальника про те, чи належить громадська організація респондента до громадського об'єднання осіб з інвалідністю, 63 % учасників опитування відповіли, що «ТАК». Дана інформація свідчить про те, що серед організацій, представники яких взяли участь в опитуванні, більша половина є організаціями самоврядування осіб з інвалідністю, які спрямовують свою діяльність на забезпечення потреб як членів організації (які очевидно є особами з інвалідністю), так і на потреби осіб з інвалідністю, які є бенефіціарами діяльності таких організацій. Отримані дані також свідчать про те, що нині особи

³ <https://www.msp.gov.ua/timeline/invalidnist.html>

з інвалідністю в Україні демонструють високий рівень самоорганізації задля забезпечення відповідних потреб для даної вразливої категорії населення.

До даного опитування залучилися переважно представники організацій, які виконують обов'язки керівних позицій (65,6 %). 17,3 % респондентів відповіли, що вони є членами такої організації, 1,9% практичними психологами, 2 % є представниками організації, 1 % - співзасновниками, 4 % респондентів є учителями в організації, 3 % - координаторами, 2,9 % - волонтерами, 1 % - юристами та 1,9 % провідними фахівцями.

Для 71% респондентів метою участі у програмах з інституційного розвитку та тренінгах полягає у залученні партнерів та нових знайомств, натомість тільки третина – 29% – прагнуть власне навчання та нових знань. Такий стан справ вказує на можливу відсутність мережування та постає потреба в заохоченні та координації об'єднань таких організацій, створенні майданчиків для спілкування, пошуку партнерів у своєму чи сусідньому регіоні, поширення кращих практик та вивчення досвіду колег.

Показники ресурсів розподілилися майже порівно між фінансуванням з бюджету та коштами, залученими від українських та міжнародних донорів – 31 % і 38,2 % відповідно. Значно менше фінансування залучають через інші інструменти: 13,4 % – добровільні пожертви, 5,2 % – кошти бізнесу, 4,1 % – діють власним коштом, 2,1 % – залучають краудфандинг, 1 % – банківські позики, 5,2 % – вказали, що позбавлені фінансування.

Результати опитування щодо розподілу обов'язків в таких організаціях відобразили наступну ситуацію: 60 % респондентів сказали, що в їхній організації є людина, яка відповідає за популяризацію своєї діяльності та встановлення зв'язків з громадськістю; 64 % підтвердили наявність людини, яка пише грантові заявки; однак тільки 33 % мають особу, яка збирає кошти і відповідає за цю ділянку роботи. Кореляційний аналіз Пірсона між наявністю досвіду в організації залучення грантових коштів та людиною, яка відповідає за їх збір вказав на середню позитивну залежність між цими даними ($r=0,444$). Тому, отриманий результат говорить про те, що людина, яка займається написанням грантів та наявність людини, яка відповідає за збір фінансових ресурсів мають суттєву залежність між собою.

Респонденти вказали на те, що нестача знань та відсутність прозорої регулятивної політики з боку державних органів є основними труднощами у реалізації діяльності їхніх організацій. Так 38 % учасників опитування вказали, що відчують труднощі у зв'язку з бюрократичним супроводом з боку органів державного нагляду. 29 % вказали на низьку доступність інформації про міжнародні та вітчизняні грантові програми та конкурси. 17 % вказали на низьку активність інших членів ГО та власне цільової аудиторії. 8,2 % поскаржилися на конкуренцію з іншими громадськими організаціями, 8 % – на кадровий голод.

Щонайменше третина респондентів має роботу в ГО як основне робоче місце, а 56 % діяльності громадських об'єднань проходять завдяки залученню винятково волонтерської «безкоштовної» допомоги, і тільки третина організацій постійно залучають найманих працівників. Але попри це, 70 % організацій вказали, що не мають проблеми плинності кадрів та не відчують нестачі персоналу. Відтак постає гостра потреба у висвітленні питань залучення волонтерської допомоги, мотивації персоналу, командотворення та власне тимблдингу, розвитку лідерських якостей, делегування та розподілу обов'язків, тайм-менеджменту та власне проєктного менеджменту. Ці знання допоможуть громадським організаціям осіб з інвалідністю зміцнити свої позиції й якісно використовувати отриману допомогу.

Респонденти даного опитування вказали на високий рівень залученості у навчання та можливості отримати інформацію щодо покращення діяльності організації та її розширення, що відображається у 82,5 % відповідей. 7,5 % респондентів повідомили, що навчатися та отримувати інформацію про покращення діяльності організації та її розширення заважають нестача часу, фінансів та низька доступність інформації про різні можливості.

Аналіз результатів опитування щодо працевлаштування представників громадських організацій вказує на те, що для 44,9 % персоналу робота в таких організаціях є основним місцем роботи, тоді як більша частина представників таких організацій залучаються до роботи в них періодично та частково. Даний факт та результати опитування щодо фінансування діяльності громадських організацій вказують на те, що можливості фінансового забезпечення працівників досить обмежені, що робить зайнятість у громадських організаціях надто непривабливою та ресурсозатратною для того, аби бути основним місцем працевлаштування.

В контексті даного питання, аналіз відтоку кадрів у даному соціологічному дослідженні відображає рівень такого явища у третини громадських організацій. 24,4 % респондентів повідомили, що від 1 до 5 працівників на рік припиняють свою участь у діяльності організації, 3,1 % – 6-10 працівників, 3,1 % – більше 10 працівників на рік. 69,4 % респондентів повідомили про те, що не мають відтоку кадрів у своїх організаціях. Виявлені ризики професійного вигорання для організацій де обов'язки працівників розподілені нерівномірно.